

Luontomatkailu Savonlinnan seudulla

Yhteenveto asiakaskyselystä ja verkkokeskustelusta
Metsähallituksen erä- ja luontoyhteisölle

Etti Kantola, kuvat Elina Enho ja Saara Lavi

Sisältö

Tavoitteet.....	3
Vastaajat.....	4
Käydyt kohteet.....	5
Kohteen valinta.....	6
Etäisyys.....	9
Tiedonhaku.....	11
Mielikuvat.....	13
Vetovoimatekijät.....	15
Haasteet.....	17
Viipymä.....	19
Toivematka.....	21
Johtopäätöksiä.....	22

Metsähallitus, Vantaa 2023
ISBN 978-952-377-091-1 (pdf)
Asianro MH 6635/2023

Tavoitteet

- **Hankkia asiakasymmärrystä** luontomatkailua harrastavilta tai siitä kiinnostuneilta henkilöiltä, jotka asuvat eteläisessä ja keskisessä Suomessa Savonlinnan seudun ulkopuolella.
- **Kartoittaa** kohderyhmän **mielikuvia** alueesta, aktiviteeteista, palveluista, matkailun esteistä ja aiemmista kokemuksista.
- Kysely sisältyi Luonto-Saimaa-hankkeeseen, joka tavoitteli **matkailijamäärän kasvua** ja **pidempää viipymää**.
- Tulosten avulla **kehitetään palveluja**, markkinointia ja viestintää Metsähallituksen Luontopalveluissa ja Savonlinnan seudun matkailupalveluissa ja -yrityksissä.

Mikä on erä- ja luontoyhteisö?

- Metsähallituksen digialusta, jonka jäsenenä on n. 1 000 retkeilyn, metsästyksen tai kalastuksen harrastajaa.
- Yhteisön jäsenet osallistuvat palvelujen tai toiminnan kehittämiseen vapaaehtoisina vastaamalla annettuihin tehtäviin kiinnostuksensa ja aikataulujensa mukaan.

Vastaajat

Kysely: Savonlinnan seudun luontomatkailun kehittämiseksi

- Kysely avoinna asiakasyhteisössä 14.–28.3.2023
- Vastaajia yhteensä 187
- Kysely julkaistiin suomenkielisenä.

Keskustelu: Savonlinnan seutu luontomatkailukohteena – kerro kokemuksistasi

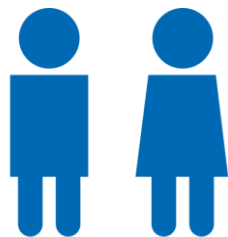
- Keskustelu avoimena 14.–28.3.2023
- Yhteensä 61 keskustelijaa.

Kysymysten aiheita

- Viikonloppukohteen valinta
- Mielikuva alueesta
- Tiedonhankinta ja kiinnostuksen kohteet
- Alueen vetovoimatekijät ja haasteet
- Kilpailevat kohteet.

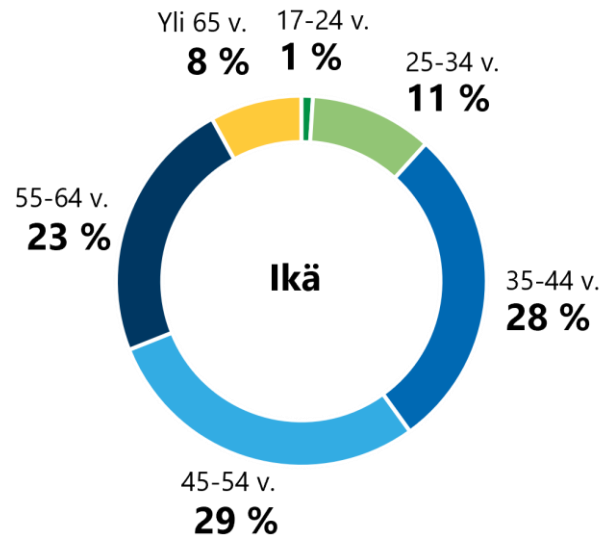
Yhteisön jäsenten harrastuneisuudesta johtuen tulokset eivät ole yleistettävissä koko väestöön.

N=187

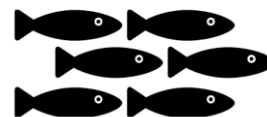

Miehiä
38 %

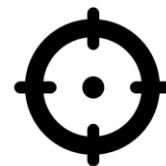
Naisia
62 %

Retkeilijät
95 %

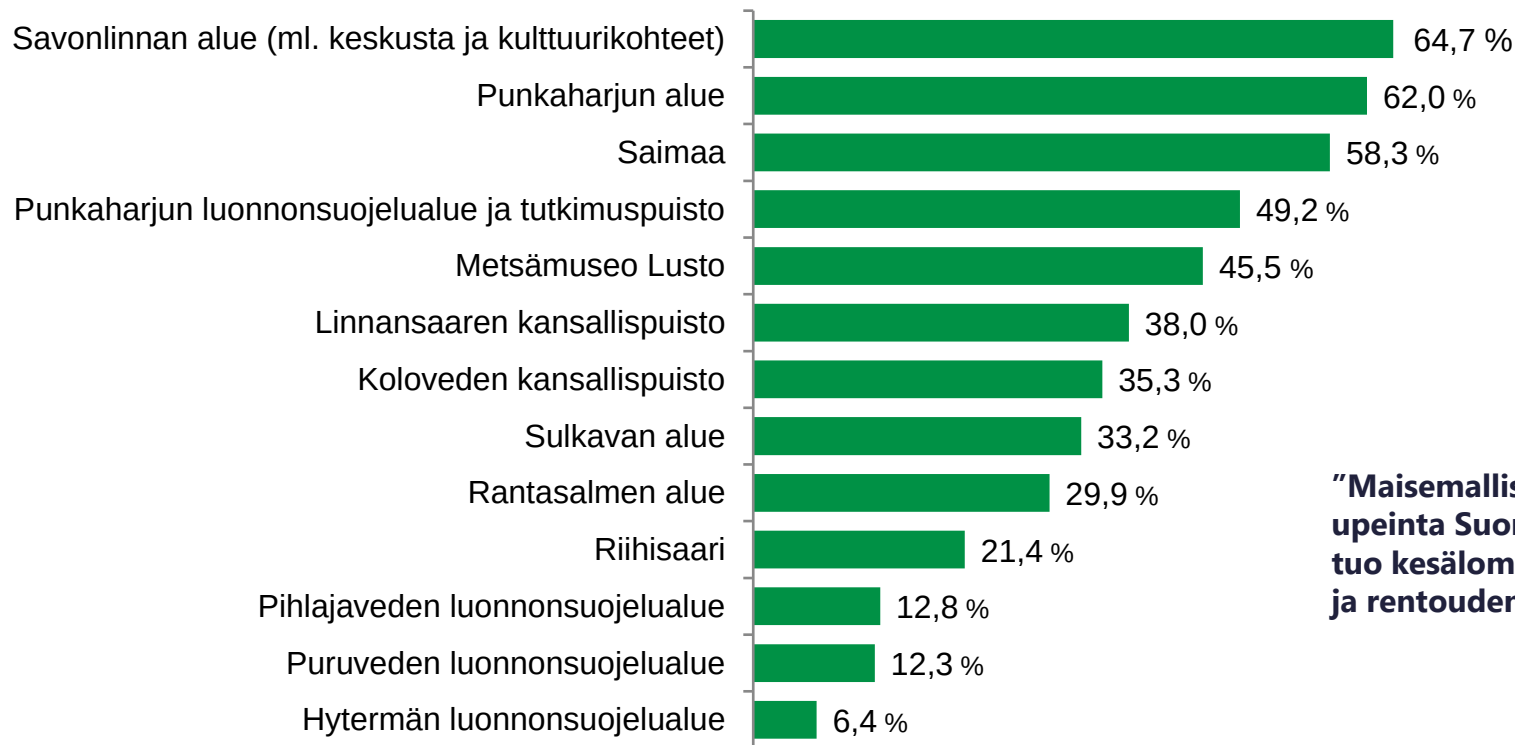
Kalastajat
41 %

Metsästäjät
19 %

Käydyt kohteet

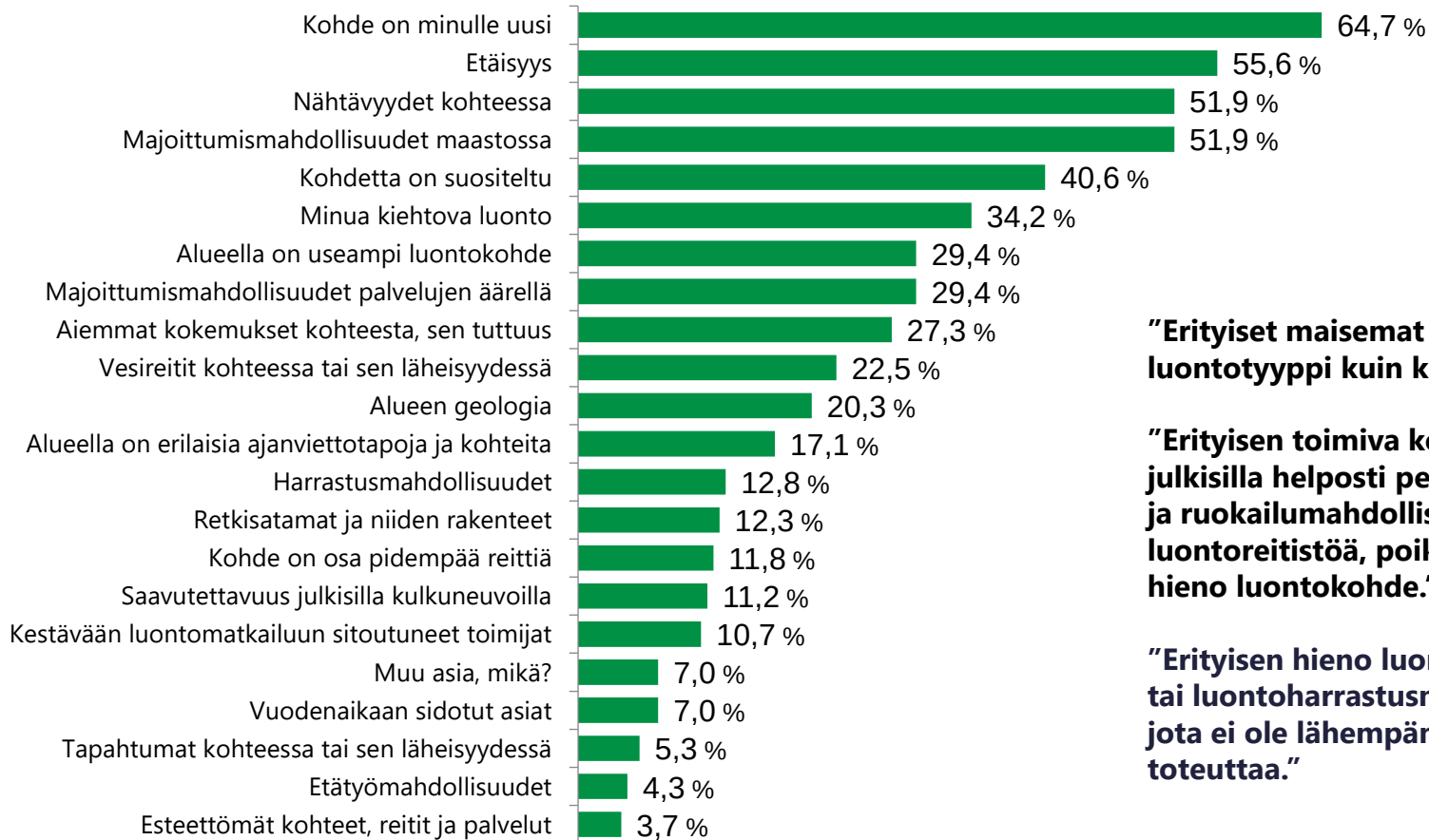
Oletko vieraillut seuraavissa kohteissa?

**“Maisemallisesti
upeinta Suomea,
tuo kesälomafiiliksen
ja rentouden.”**

Kohteen valinta1/3

Millaiset tekijät vaikuttavat kohdevalintaan viikonlopun tai pidennetyn viikonlopun mittaisella luontomatkalla?

”Erityiset maisemat tai toisenlainen luontotyyppi kuin kotinurkilla.”

”Erityisen toimiva kokonaisuus: julkisilla helposti perille, majoitus ja ruokailumahdollisuus lähellä luontoreitistöä, poikkeuksellisen hieno luontokohde.”

”Erityisen hieno luontonähtävyys tai luontoharrastusmahdollisuus, jota ei ole lähempänä mahdollista toteuttaa.”

Kohteen valinta 2/3

Uutuus viehättää, joten suurin kävijä-potentiaali on heissä, jotka eivät ole alueella tai sen kohteissa aiemmin vierailleet.

Mahdollisuus nähdä uusi kohde kohtuullisen etäisyyden päässä nousi suosituimmaksi kohdevalinnan perusteeksi.

Myös erityiset nähtävyydet ja maastoyöpymisen mahdollisuudet kiinnostivat useimpia.

Tiedot kohteen kiinnostavasta luonnosta ja mahdolliset saadut suositukset painoivat vaakakupissa noin puolella vastaajista.

Moni arvostaa sitä, että samalla käynnillä voi tutustua useampiin vaihteleviin luontokohteisiin tai että matkaan voi yhdistää muihin teemoihin liittyviä kokemuksia.

Huomioita pohdittavaksi

- Avoimissa kommentteissaan vastaajat painottivat heille erityisten luontokokemusten ja ruuhkattomien luontoreittien tärkeyttä. Ruuhkattomuuden tunne on tärkeää pyrkiä säilyttämään suosituissakin kohteissa.
- Viestinnässä ja markkinoinnissa on tärkeää keskittyä yhden kohteen sijaan laajempaan tarjontaan.
- Saavutettavuus on suuri kysymys. Se koskee niin julkisen liikenteen yhteyksiä, etäisyyttä kuin käynnin sijoittamista muun matkustamisen yhteyteen.
- Palveluihin liittyvissä toiveissa painottui kohtuullinen hintataso ja sijainti luontokohteiden yhteydessä.

Etäisyys 1/2

Matkustustavat TOP 5

(Useamman kulkutavan valinta sallittu.)

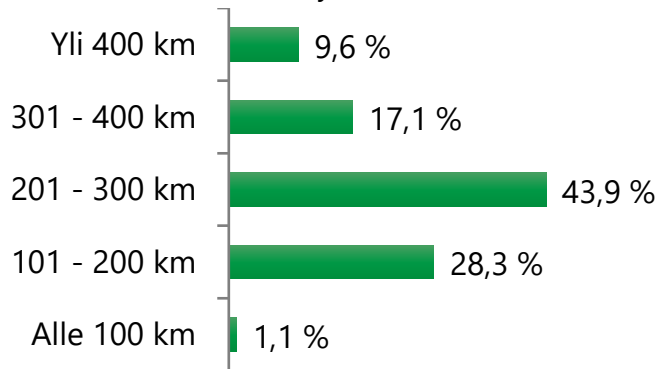
Matkustustapa

Omalla autolla	93 %
Junalla	21 %
Kimppakyydillä	20 %
Bussilla	14 %
Veneellä	5 %

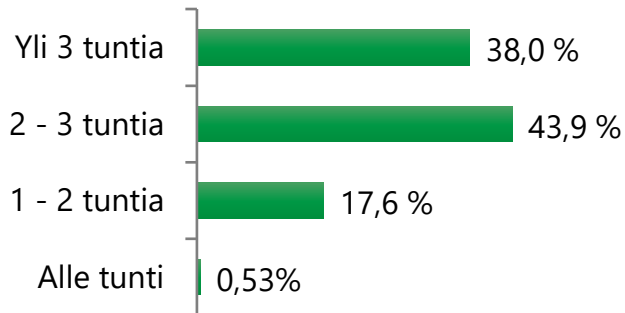
Mikä saa lähtemään tavallista kauemmas?

- Erityisen hieno luontokohde, -nähtävyys tai -harrastus
- Jokin muu tavallisuudesta poikkeava retken piirre
- Samalla suunnalla tai matkalla on muuta kiinnostavaa
- Ennenkokematon kohde, erämainen luonto
- Porukkareissu tai osallistuminen tapahtumaan
- Mahdollisuus nähdä erityinen luonnonilmiö tai laji.

Kuinka pitkän matkan olet valmis enintään matkustamaan viikonlopun tai pidennetyn viikonlopun mittaista lomaa varten (yhdensuuntainen matka)?

Kuinka pitkän yhdensuuntaisen matkustusajan kohteeseen hyväksyt enintään viikonlopun tai pidennetyn viikonlopun mittaisella luontomatalla?

Etäisyys 2/2

Savonlinnan etäisyys ruuhka-Suomesta ei ole välttämättä ongelma. Yli 40 prosenttia vastaajista on valmiita matkaamaan muutaman tunnin tai muutaman sadan kilometrin matkan viikonlopuksi.

Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla, Tampereen seudulla ja Jyväskylän seudulla on vastausten perusteella merkittävä määrä luontomatkailijoita, joiden mielestä Saimaan kohteet eivät ole liian kaukana.

Oma auto on ylivoimaisesti suosituin matkustustapa, mutta vastaajat käyttävät vaihtelevia tapoja ja harkitsevat julkista liikennettä. Juna nousee toiseksi suosituimmaksi kulkuvälineeksi.

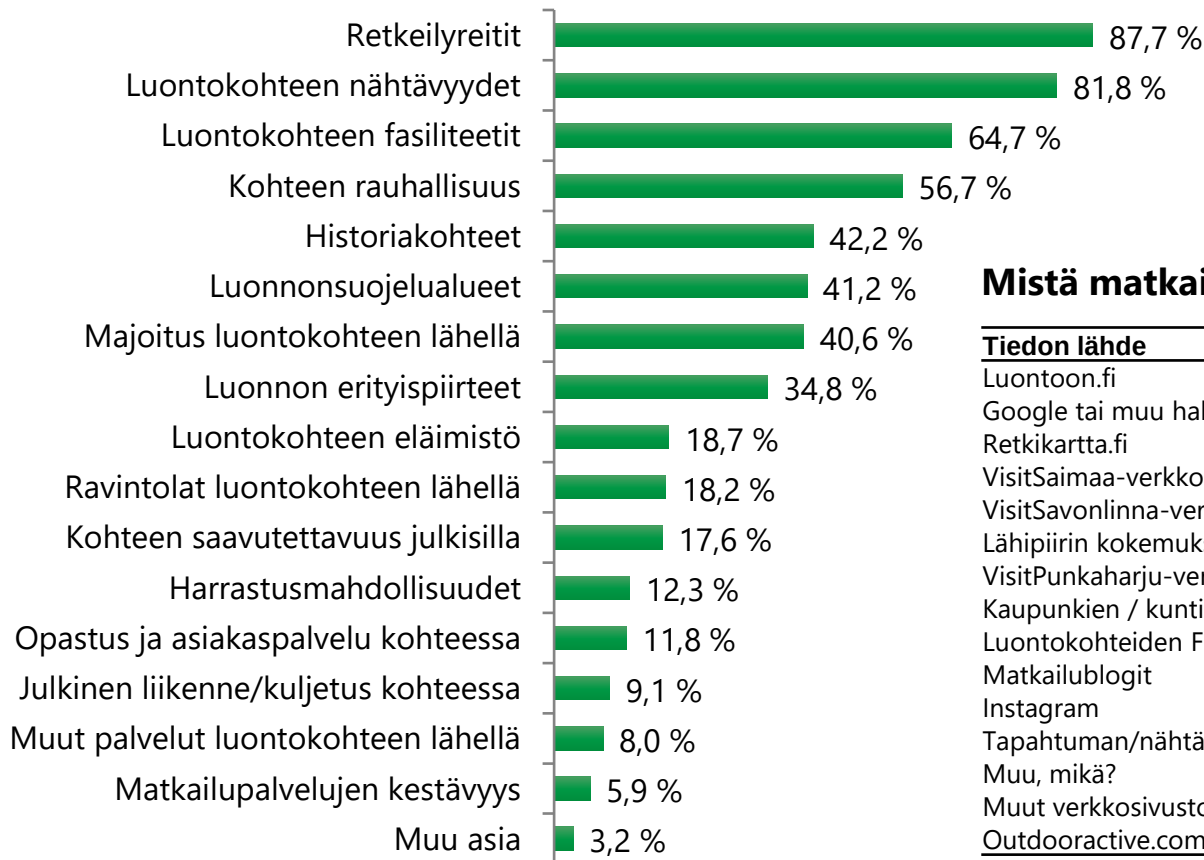
Huomioita pohdittavaksi

- Mitä houkuttelevampi kohde, maisema, elämys tai reitti, sitä pidemmälle luontomatkailija on valmis lähtemään.
- Siksi kannattaa tuoda esiin alueen kohokohtia ja luontopalveluiden kokonaisuutta sekä asioita, joita ei ole muualla, kuten saimaannorppa.
- Kalenteriin osuvat arkipyhien yhteydessä olevat pidennetyt viikonloput kannattaa hyödyntää viestinnässä.
- Julkisen liikenteen yhteydet alueelle tunnetaan todennäköisesti huonosti. Tietoisuuden lisääntyminen mahdollistaisi alueen useammille.

”Itselle matkustaminen ei ole ongelma, koska olen tottunut pitkiin mökkimatkoihin, mutta toki alueella täytyy olla jotain, minkä koen vaivan ja näkemisen arvoiseksi, että kehtaan lähteä pitkää matkaa lyhyen ajan vuoksi ajamaan.”

Tiedonhaku 1/2

Mistä asioista etsit tietoa etukäteen luontomatkan kohdetta valitessasi?
Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

Mistä matkailija etsii tietoa?

Tiedon lähde

Luontoon.fi	75 %
Google tai muu hakukone	53 %
Retkikartta.fi	53 %
VisitSaimaa-verkkosivu	42 %
VisitSavonlinna-verkkosivu	34 %
Lähipiirin kokemukset	30 %
VisitPunkaharju-verkkosivu	29 %
Kaupunkien / kuntien verkkosivut	21 %
Luontokohteiden Facebook-sivut	21 %
Matkailublogit	19 %
Instagram	14 %
Tapahtuman/nähtävyyden verkkosivut	12 %
Muu, mikä?	8 %
Muut verkkosivustot, mitkä?	5 %
Outdooractive.com	3 %

Tiedonhaku 2/2

Reitit nousevat suosituimmaksi asiaksi, josta luontomatkailijat hakevat etukäteistietoa. Niitä selvittää etukäteen lähes yhdeksän kymmenestä.

Nähtävyydet sekä yöpymis- ja kokkausmahdollisuuksien kaltaiset fasilitetit ovat seuraavaksi kiinnostavimpia etukäteistiedon teemoja reittien jälkeen.

On huomattavaa, että kohteen rauhallisuus nousee annetuista vaihtoehtoista korkealle. Sekin kiinnostaa ennakkoon yli puolta vastaajista.

Seuraavina tulevat luonnonsuojelualueet, historiakohteet ja majoituspalvelut sekä paikallinen luonto.

Huomioita pohdittavaksi

- Reittien kuvaukset ja niiden esille tuonti on oltava kunnossa. Tämä on haaste alueellamme, jossa monet reitit ovat vesillä, eikä niitä voi sijoittaa ja kuvata yhtä tarkasti kuin esimerkiksi polkureittejä. Vesilläkin esimerkiksi melontakohteiden kuvaaminen reittinä palvelisi asiakkaita.
- Rauhallisuus houkuttaa. On tärkeää saattaa kävijöiden tietoon ajankohtia ja paikkoja, joissa voi nauttia luonnonrauhasta suosituillakin kohteilla.
- Tiedonhakukanavissa painottuvat tässä vastaajajoukossa Metsähallituksen kanavat, mutta hakukoneiden merkityskin on suuri. Hakukoneoptimointi on keskeistä tiedon löytämisessä.

**”Alue,
jossa on
rauhan
tuntua,
tarpeeksi
reittejä,
jotta porukka
ei kasaannu.”**

"Ensimmäisenä tulee mieleen Saimaa ja norpat. Punka-harjasta olen kuullut, mutta muuten alue on melko tuntematonta minulle."

Mielikuvat 1/2

Mielikuvat Savonlinnan seudusta luontomatkailukohteena keskittyvät vesistöihin, niiden monipuolisuuteen, kirkkauteen ja kauniiseen maisemaan.

Saimaannorppakin tuli vastaajille useasti mieleen. Savonlinnan seutua pidettiin erityisesti melonta- ja veneilykohteena. Lisäksi rantakalliot, harjut ja mäntymetsät nousivat esiin vastauksissa.

Mainintoja keräsivät myös rauhallisuus, historiallisuus sekä lupsakat ja ystävälliset ihmiset. Kesä näkyi vastauksissa selvästi enemmän, ja mainintoja tuli myös siitä, ettei seudun talvimahdollisuuksia tunneta.

Mielikuvat 2/2

Huomioita pohdittavaksi

**"Kaunis ja puhdas
luonto, kirkkaat
järvet. Ystävälliset
ihmiset."**

- Alueen luonnonkauneus ja ainutlaatuiset vesistöt tunnetaan, ja ne tulevat vastaajille nopeasti mieleen. Markkinointi ja mielikuvat puhuvat yhteistä kieltä.
- Talven yhtäläinen kauneus ja aktiviteetit eivät tule vastauksissa esille. Talvisen Saimaan brändäys on alkutekijöissään, mutta avaisi paljon mahdollisuuksia.
- Vesiaktiviteeteista melonta saa ylivoimaisesti eniten mainintoja. Entäpä muut vesistöihin liittyvien lajien harrastajat, kuten veneilijät, kalastajat, luonnonvesiuimarit? Onko heille suunnattua viestintää tarpeeksi?
- Tuommeko riittävästi esiin mahdollisuuksia niille, jotka eivät veneile tai melo tai ainakaan tee sitä omatoimisesti? Onko vesistöisyys myös haaste, kun retkeilijät mieltävät omia retkeilymahdollisuuksiaan alueella? Miten tuomme esille esimerkiksi patikointi- ja pyöräilymahdollisuuksia?
- Savolaisista ihmisistä ja alueen tunnelmasta pidetään. Voisiko paikallisia ihmisiä ja paikallista kulttuuria tuoda voimallisemmin esiin?

Vetovoimatekijät 2/2

Huomioita pohdittavaksi

-

**Vastaajien
kilpaileviksi
kohdevaihtoehdoiksi
mainitsemaa alueita.**

Haasteet 1/2

Pitkä etäisyys, julkisen liikenteen puutteet ja siirtymien hankaluudet ovat vastaajien kokemia esteitä matkailulle Savonlinnan seudulla.

Etäisyydestä ja kulkemisesta puhuttaessa vesistöt kääntyvätkin alueen heikkoudeksi, sillä ne tarkoittavat maata pitkin kierto-tietä, pidempää matkaa ja kasvavia kustannuksia.

Vesistöt tarkoittavat myös ylimääräistä suunnittelutyötä kohteeseen pääsemiseksi, mikä voi nostaa kynnystä lähteä.

Muista aihepiireistä nousivat esiin lähinnä palveluiden hintataso ja matkailukauden lyhyys.

"Ajomatka on pitkätkö Hämeestä, joten tarvitsisin muutaman päivän vapaata. Junalla voisin tulla lyhyemmäksikin ajaksi, jos luontokohteisiin olisi hyvät julkiset yhteydet juna-asemilta, mutta taksilla liikkuminen on kallista opiskelijana."

Haasteet 2/2

Huomioita pohdittavaksi

- Saavutettavuus koetaan suurimmaksi haasteeksi. Se koskee niin pitkää etäisyyttä asuinpaikasta, puutteita julkisen liikenteen yhteyksissä kuin myös vesialueilla oleviin luontokohteisiin pääsemistä.
- Matkustamisen esteitä koskeissa avoimissa vastauksissa tulee esille, että junayhteyttä Savonlinnan seudulle ei välttämättä tunneta.
- Maantiede on vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella, mutta julkisten liikenneyhteyksien tunnettuutta tulisi lisätä, samoin kuin yrittäjien alueen sisällä tarjoamien kuljetuspalveluiden tunnettuutta.
- Osataanko Savonlinna sijoittaa kartalla? Savonlinna on kuitenkin vastaajien ilmoittaman hyväksyttävän matkan päässä monesta asutuskeskuksesta. Tuntuuko Itä-Suomi kaukaisemmalta kuin se on?
- Avoimissa vastauksissa tuli esiin myös palveluiden, kuten majoituksen, oletettu kalleus kesäsesonkina ja toisaalta palveluiden aukiolon keskittyminen lomasesonkiin. Saavatko budjetti-matkailijan vaihtoehdot ja sesongin ulkopuoliset palvelut riittävästi näkyvyyttä?

**”Kansallis-
puistot osin
vaikeasti
tavoitettavia,
ja maalla
vähän
retkeily-
reittejä.”**

**”Huonoa on,
kuten koko
Suomen
alueella, että
palvelut ovat
käytettävissä
vain
kesäloma-
 kautena.”**

Viipymä 1/2

Millaiset tekijät saisivat sinut pidentämään vierailuasi Savonlinnan seudulla? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

”Enemmän edullisempia perhemajoituksia.”

”Lähtöporttien läheisyydessä yöpymismahdollisuus.”

”Telttailu on ihanaa, mutta saunaa kaipaa usein.”

”Jokin keino liikkua kansallispuistoissa lasten kanssa.”

Viipymä 2/2

Huomioita pohdittavaksi

- Matkailijat pidentäisivät reissuaan, mikäli alueella olisi useita ja erilaisia luontokohteita. Niitä on, mutta nähtävästi tätä ei ole välttämättä hahmotettu. Keskittyykö viestintä liikaa yksittäisiin kohteisiin? Miten lähiseudun kohdekokonaisuudesta ja runsaudesta voitaisiin kertoa tehokkaammin?
- Vaellusreitit ja päiväretkeilyreitit ovat asia, jota moni luontomatkailija toivoo. Vesistöisellä alueella näiden mahdollisuuksien esiin tuomiseen voisi kiinnittää entistä enemmän huomiota.
- Myös mantereella on mielenkiintoista tekemistä, mikäli vesille lähteminen tuntuu vaivalloiselta.
- Lähes puolet vastaajista olisi valmis pidentämään oleskeluaan, jos voisi nähdä saimaannorpan. Eikö norpan näkemisen mahdollisuuteen uskota? Osataanko norpparisteilyjen kaltaisia palveluita hyödyntää?

”Savonlinnan seudun majoitus on ylihinnoiteltu kesällä.”

”Mantereelta käsin tavoitettavat kohteet, ilman omaa venettä parhaat kansallispuisto-kohteet saavuttamattomissa.”

”Vaikea löytää vesillelaskupaikkoja, joihin voi jättää auton parkkiin turvallisesti ja maksutta.”

Toivematka – poimintoja vastauksista

Millaiselle matkalle sinä lähtisit Savonlinnaan tai sen lähialueille? Kerro esimerkiksi matkan pituus, matkaseura, matkustusaika ja aktiviteetit tai kokemukset, joita matkaltasi hakisit.

”Haluaisin lähteä melontavaellukselle Linnansaaren kansallispuistoon kaksin puolison kanssa kesällä noin viikoksi. Ennen ja jälkeen vaelluksen yöpyisin hotellissa tai hyvin varustellussa mökissä. Koska en osaa meloa, osallistuisin mahdollisesti melontakurssille ja vuokraisin kajakit. Olen myös kiinnostunut norppasafareista.”

”Jos luontokohteet olisivat saavutettavissa julkisilla, kiinnostaisi patikointi luonnonsuojelualueella ja yöpyminen teltassa tai luonnonsuojelualueen reunalla olevassa hotellissa, josta olisi helppo tehdä päiväretkiä kävellen.”

”Savonlinnan alueella ensimmäinen vaihtoehto olisi ehdottomasti muutaman päivän melontareissu parin ystävän kanssa. Pituus olisi 2–4 päivää ja päivämatkat n. 20 km. Yöpyminen teltassa tai riippumatossa. Hienointa olisi nähdä norppa.”

”Melontaretki Pihlajavedellä. Mahdollisesti myös kaupunkimelonta. Yöpyisin retkisatamissa teltassa. Olisi ihanaa, jos matkalla voisi myös päästä saunaan (tietysti maksua vastaan) ja poiketa syömään jossain ravintolassa. Ennen kaikkea kuitenkin etsin luonnon rauhaa, melontaelämyksiä ja kesäyön tunnelmaa sekä Saimaan saarten kallioiden muotoja.”

”Matkan pituus voi olla mitä vain viikonlopusta pariin viikkoon, vakituinen reissukaverini eli paras ystäväni on paras matkaseura, matkustusaika voi olla mikä vain vuodenaika, aktiviteetteja ovat patikointi, melonta ja kulttuuri.”

Johtopäätöksiä

Savonlinnan seudulla on paljon saavutettavaa luontomatkailun kehittämisessä ja vetovoiman lisäämisessä. Alueen saavutettavuus tunnetaan kuitenkin huonosti, erityisesti junalla, vaikka junalla pääsee Punkaharjulle ja Savonlinnan keskustaan.

Alue tarvitsee kokonaisuutta korostavaa ja luontomatkailukohteiden läheisyyttä painottavaa esittelyä. Kävijät tarvitsevat parempaa tietoa etäisyyksistä ja yhteyksistä Savonlinnasta Punkaharjulle sekä Linnan saaren ja Koloveden kansallispuistojen lähtöpaikoille.

Alueen vesistöt tunnetaan, mutta maalla retkeilyn mahdollisuuksia ei. Punkaharjun päiväreitistöä ja sen helppokulkuisuutta on syytä nostaa esille. Pihlajaniemen ja Aholahden reittiverkoston esiin nostaminen vastaa kuivan maan reittien kysyntään.

Majoitusmahdollisuuksien monipuolisuutta leirintäalueista hostelli- ja mökkimajoitukseen olisi hyvä esitellä laajasti, samalla kumoten mielikuvaa kesäajan kalleudesta.

”Olisiko kiva antaa esimerkkejä siitä, mitä kaikkea voi yhdistää matkaansa ja millaisella aikataululla? Eli valmismatkan tyyliä reittisuunnitelmia.”

Tiedonsaantia aktiviteeteista, ohjelmapalveluista ja vuokravälineistä itsenäisesti liikkuville matkailijoille tulisi helpottaa. Tietoisuus vuokravälineistä Savonlinnan keskustassa ja kätevästi saavutettavista lähikohteista helpottaisi matkailijoita, jotka kokevat siirtymät muihin kohteisiin haasteeksi. Myös Linnan saarta säännöllisen reittiliikenteen ja kuljetuspalveluiden kohteena sekä sen majoitusmahdollisuuksia ja aktiviteetteja kannattaa tuoda esille.

Paikallisten luontoerikoisuuksien odotukseen vastaavat esimerkiksi monelle matkailijalle soveltuvat norpparisteilyt, joita ei kuitenkaan tunneta muualla Suomessa hyvin.

Vesistöretkeilyssä olisivat hyödyksi vaativuudeltaan ja pituudeltaan eritasoiset melontareitit Kolovedellä, Linnansaassa ja Pihlajavedellä sekä Savonlinnan lähikohteissa. Niiden yhteydessä on syytä tuoda esiin nähtävyydet, käyntikohteet, retkisatamat, patikointireitit ja palvelut kahviloineen ja saunoineen sekä tietoa norpasta.

”Markkinoikaa hienoja luontokohteitanne, järjestäkää kuljetuksia niihin sekä monipuolistakaa matkailutarjontaa esim. kulttuurin, historian alueelle.”

”Olen käynyt Savonlinnassa ja ympäristössä, myös retkeillyt, mutta en ole tietänyt kaikista ihanista luontokohteista. Olisin itse kiinnostunut ohjatuista retkistä, jossa voisi kulkea meloen tai veneellä ja kävellen. Hyödyntää siis tuota kaunista vesistöä. Itse kun olen kotoisin Satakunnasta, jossa järviä ei omalle paikkakunnalle ole osunut.”

”Kun reitit on hyvin suunniteltu ja mahdollisuus vaeltaa pidempi yhtenäinen reitti vähän kauempana vilskeestä, niin tulen varmasti perheineni paikalle!”

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kysely on teetetty osana
Luonto-Saimaa-hanketta.

